

**MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA, PROSTORNOG
UREĐENJA I GRADITELJSTVA**

**PRIJEDLOG
UREDBE O KRITIČNIM RAZINAMA
ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAKU**

Zagreb, listopad 2005.

PRIJEDLOG

Na temelju članka 30. stavka 2. Zakona o zaštiti zraka («Narodne novine», broj 178/04) Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

PRIJEDLOG UREDBE O KRITIČNIM RAZINAMA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAKU

Članak 1.

Ovom se Uredbom propisuju kritične razine sumporovog dioksida, dušikovog dioksida i ozona u zraku te posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša koje se pri njihovoj pojavi moraju poduzeti.

Članak 2.

U smislu ove Uredbe razumijeva se:

- (1) *kritična razina*: razina onečišćenosti čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko zdravlje pri kratkotrajnoj izloženosti, pri čijoj se pojavi žurno moraju poduzeti odgovarajuće propisane mjere;
- (2) *upozoravajuća razina*: razina iznad koje pri kratkotrajnoj izloženosti postoji opasnost za zdravlje ljudi određenih osjetljivih dijelova stanovništva i kod kojih je potrebno obavješćivati o najnovijem stanju;
- (3) *postaje za trajno mjerenje*: postaje na kojima se provodi trajno praćenje kakvoće zraka u okviru državne i/ili lokalne mreže;
- (4) *podatak kakvoće zraka*: vrijednost svake izmjerene, izračunate ili procijenjene veličine koja se koristi za određivanje kakvoće zraka;
- (5) *dušikovi oksidi*: zbroj volumnih udjela dušikovog oksida i dušikovog dioksida koji se iskazuje kao masena koncentracija dušikova dioksida;
- (6) *sastavnica*: jedna od veličina koje određuju cjelovito značenje kritičnih vrijednosti (npr. razina, statistički parametar, vrijeme usrednjavanja, razdoblje praćenja);
- (7) *vrijeme usrednjavanja*: vremenski razmak propisanog trajanja, unutar kojeg srednja vrijednost po vremenu predstavlja pojedinačnu vrijednost razine onečišćenosti;
- (8) *razdoblje praćenja*: vremenski razmak propisanog trajanja, iz kojeg pojedinačne vrijednosti razine onečišćenosti čine skup za određivanje statističkih parametara;
- (9) *statistički parametar*: odabrana statistika skupa ocijenjenih razina onečišćenosti.

Članak 3.

(1) Kritične razine za sumporov dioksid izražen kao SO₂ i dušikove okside izražene kao NO₂ u zraku jesu:

Onečišćujuća tvar	Vrijeme usrednjavanja	Kritična razina
SO ₂	trosatni pomični prosjek	500 µg m ⁻³
NO ₂	trosatni pomični prosjek	400 µg m ⁻³

(2) Prekoračenje kritične razine onečišćujućih tvari iz stavka 1. ovoga članka mora se mjeriti najmanje tijekom tri uzastopna sata.

Članak 4.

(1) Kritične i upozoravajuće razine za ozon u zraku jesu:

	Vrijeme usrednjavanja	Razina
Upozoravajuća razina	jednosatni prosjek	180 µg m ⁻³
Kritična razina	jednosatni prosjek	240 µg m ⁻³

(2) Prekoračenje kritične razine ozona u zraku iz stavka 1. ovoga članka mora se mjeriti ili predviđati za tri uzastopna sata.

Članak 5.

(1) Vrednovanje kritičnih razina za SO₂ i NO₂ te kritičnih i upozoravajućih razina za ozon u zraku provodi se prema hrvatskim normama i/ili metodama koje daju usporedive rezultate.

(2) Rezultati mjerenja smiju se uspoređivati s propisanim kritičnim i upozoravajućim razinama samo ako su razine onečišćenosti ocijenjene prema posebnom propisu.

Članak 6.

Praćenje kritičnih i upozoravajućih razina provodi se u postajama iz državne i lokalne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka prema Programu mjerenja kakvoće zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka i programima mjerenja kakvoće zraka u lokalnim mrežama za trajno praćenje kakvoće zraka.

Članak 7.

Ako su upozoravajuće ili kritične razine za ozon u zraku prekoračene na području uz državnu granicu, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o tome će obavijestiti nadležno tijelo za praćenje kakvoće zraka susjedne države.

Članak 8.

(1) U slučaju prekoračenja kritične razine iz članka 3. stavka 1. i upozoravajuće ili kritične razine iz članka 4. stavka 1. ove Uredbe, poglavarstvo Grada Zagreba, grada i općine na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je poduzeti propisane posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša te odrediti način njihovog provođenja prema Planu intervencija u zaštiti okoliša.

(2) Posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša koje se moraju poduzimati prilikom pojave kritičnih i upozoravajućih razina dane su u Prilogu 1. ove Uredbe.

(3) Poglavarstvo Grada Zagreba, grada i općine dužno je o pojavi prekoračenja kritične i upozoravajuće razine osigurati obavješćivanje javnosti posredstvom medija više puta tijekom dana.

(4) Poglavarstvo Grada Zagreba, grada i općine posredstvom medija objavljuje prestanak kritične razine i upozoravajuće razine.

Članak 9.

O prekoračenju kritične razine SO₂ i NO₂ u zraku javnosti se moraju priopćiti sljedeći podaci:

- (a) datum, sat i mjesto događaja,
- (b) razloge događaja (kada su poznati),
- (c) bilo kakve prognoze o:
  - o promjeni koncentracija (poboljšanje, stabilizacija ili pogoršanje) zajedno s uzrocima tih promjena (kada su poznati),
  - o području na kojem su prekoračene kritične razine,
  - o trajanju pojave kritične razine,
- (d) udio stanovništva potencijalno ugrožen pojavom kritične razine,
- (e) mjere opreza koje treba poduzeti ugroženo stanovništvo.

Članak 10.

O prekoračenju upozoravajuće ili kritične razine ozona u zraku ili kad se to prekoračenje predviđa javnosti se moraju priopćiti sljedeći podaci:

- (a) podaci o uočenom prekoračenju ili prekoračenjima:
  - mjesto ili područje prekoračenja,
  - vrsta razine koja je prekoračena (upozoravajuća ili kritična),
  - početak i trajanje prekoračenja,
  - najviša jednosatna i osmosatna srednja vrijednost koncentracije,
- (b) prognoza za sljedeće poslijepodne/dan(dane):
  - područje na kojemu se očekuju prekoračenja upozoravajuće i/ili krritične razine,
  - očekivana promjena onečišćenja (poboljšanje, stabilizacija ili pogoršanje),
- (c) podaci o ugroženim skupinama stanovništva, mogući učinci na zdravlje i preporučeno ponašanje:
  - podaci o ugroženim skupinama stanovništva,
  - opis mogućih simptoma,
  - mjere opreza koje se preporučuju ugroženim skupinama stanovništva,
  - gdje potražiti dodatne informacije,
- (d) informacije o preventivnim mjerama za smanjenje onečišćenja i/ili izloženosti onečišćenjenju:
  - navesti glavne izvore onečišćivanja,
  - preporučeno djelovanje u cilju smanjenja emisija.

Članak 11.

Prilog 1. s odgovarajućim sadržajem tiskan je uz ovu Uredbu i njezin je sastavni dio.

Članak 12.

Ova Uredba objavljuje se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2006.

Klasa:
Urbroj:
Zagreb,

Predsjednik

dr. sc. Ivo Sanader, v.r.

OBRAZLOŽENJE

Pravna osnova za donošenje Uredbe o kritičnim razinama onečišćujućih tvari u zraku je članka 30. stavak 2. Zakona o zaštiti zraka (Narodne novine, broj 178/04) kojim je dana ovlast Vladi Republike Hrvatske za donošenje provedbenog propisa kojim će se propisati kritične razine za pojedine onečišćujuće tvari u zraku.

Na temelju Zakona o zaštiti zraka iz 1995. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka (Narodne novine, br. 101/96, 2/97). Ovom Uredbom nisu propisane kritične razine onečišćujuće tvari za pojedine onečišćujuće tvari.

Aquis iz područja zaštite zraka reguliran je s ukupno 5 direktiva koje pokrivaju područje procjene i upravljanja kakvoćom vanjskog zraka ali kritične razine propisane su u direktivama:

- Direktiva Vijeća 1999/30/EZ od 22. travnja 1999. o graničnim vrijednostima sumporovog dioksida, dušikovog dioksida i oksida dušika, lebdećih čestica i olova vanjskom zraku, te
- Direktiva 2002/3/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2002. o ozonu u vanjskom zraku.

Prijedlogom Uredbe usklađuje se područje upravljanja kakvoćom zraka s *acquisem*, u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje kritičnih razina s navedenim direktivama EU.

Prijedlogom Uredbe propisuju se kritične razine koncentracija sumporovog dioksida i dušikovog oksida te kritične i upozoravajuće razine koncentracija ozona u zraku u svrhu izbjegavanja, sprečavanja i smanjenja štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kakvoću življenja i okoliš u cjelini. odredbom članka 8. Uredbe propisuju se minimalni podaci o kojima se obavješćuje javnost u slučaju pojave kritičnih razina. Posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša koje se pri njihovoj pojavi moraju poduzeti dane su u Prilogu 1. Uredbe.

Prijedlog uredbe usklađen je pravnom stečevinom EU odnosno s direktivama: Direktivom Vijeća 1999/30/EZ o graničnim vrijednostima sumpornog dioksida, dušikovog dioksida i dušikovitih oksida, čestica i olova u okolnom zraku i Direktivom 2000/3/EZ Europskog parlamenta i Vijeća koja se odnosi na ozon u okolnom zraku u Direktiva 2002/3/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2002. o ozonu u vanjskom zraku u dijelu koji propisuje kritične razine onečišćenosti zraka.

POSEBNE MJERE ZAŠTITE ZDRAVLJA LJUDI I OKOLIŠA KOJE SE MORAJU PODUZIMATI PRILIKOM POJAVE KRITIČNIH I UPOZORAVAJUĆIH RAZINA

A. Upozorenja i savjeti stanovništvu:

- pozvati ugrožene skupine stanovništva da paze kako svojim ponašanjem i aktivnostima ne bi doprinijeli onečišćivanju vanjskog zraka,
- preporučiti da se ne upotrebljavaju uređaji za zagrijavanje prostorija fosilnim gorivima, pogotovo ne oni bez učinkovitog odvođenja dimnih plinova,
- za kuhanje koristiti gdje god je to moguće električna kuhala i pećnice umjesto plinskih štednjaka i štednjaka na kruto gorivo,
- ne pušiti u stambenim i radnim prostorijama,
- odgoditi čišćenje sredstvima koje sadrže korozivne kemikalije i otapala, popravke pri kojima se koriste ljepila, boje, lakovi, upotrebu insekticida i sve ostale radnje i aktivnosti koje nisu hitne i neophodne, a pri kojima se onečišćuje zrak u prostorijama s obzirom da se prostorije ne mogu provjetriti otvaranjem prozora,
- preporučiti da se ne koristi mehanička ventilacija kojom se u prostorije ubacuje vanjski zrak i da se ne otvaraju prozori,
- preporučiti da mala djeca, trudnice, stariji ljudi, kronični bolesnici, osobe slabog zdravlja i osjetljive osobe u vrijeme kritične situacije ne izlaze na ulicu.

B. Ograničenja i zabrane:

- (1) Ograničenje ili zabrana uporabe motornih vozila u određenom području izuzimajući:
  - javni prijevoz i taksi vozila,
  - invalidska vozila,
  - službena vozila policije, vojske, željeznice i pošte, vozila za opskrbu građana osnovnim potrepštinama,
  - vozila vatrogasne službe, prve pomoći, prijevoz bolesnika i liječnika i lijekova.U vrijeme zabrane prometa moraju se na ulicama i prilazima ugroženom području postaviti znakove zabrane.
- (2) Stacionarni izvori koji se moraju prijavljivati kao potencijalni izvori onečišćivanja zraka:
  - za vrijeme trajanja kritične razine onečišćenosti, ložišta snage veće od 1MW_{top} , a koja ne primjenjuju odsumporavanje dimnih plinova,

trebaju koristiti loživo ulje sa sadržajem sumpora do 0,5%, te plinovita ili ukapljena goriva,

- proizvodni proces treba pažljivo voditi i nadzirati kako bi se spriječilo svako onečišćivanje zraka koje se može izbjeći,
- odgoditi izvođenje svih operacija koje mogu onečistiti zrak, a nisu hitne ili neophodne,
- po potrebi obustaviti privremeno pogon s time da se ne dovodi u pitanje sigurnost radnika i okoliša, ili ne bi nastale štete koje su nepopravljive ili daleko veće od dobiti, ili pri obustavljanju pogona ne bi nastale još štetnije emisije nego li pri normalnom radu.